

БИОГРАФИЈА

Проф. др Васо Бојанић,
редовни професор

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Име и презиме	Васо Бојанић,
Телефон	+387 51 330-911,065-539-676
Фах	+387 51 312-580
E-mail	vaso.bojanic@agrofabl.org

Датум рођења [Дан, месец, година]	17.07.1952. год.
Место рођења	Крупа на Врбасу, Бања Лука
Националност	СРПСКА
Брачно стање	Ожењен, троје дјеце

Научно звање	Редовни Професор Универзитета, 1994, доцент, 2000, ванредни професор, од 2006 редовни професор
Научна област	Неорганска хемија, Органска хемија
Ужа специјалност	Биополимери, Нано материјали, Нове Технологије, Хемија животне средине

РАДНО ИСКУСТВО

• Период (од - до)	1994. - до данас
• Име институције	Универзитет у Бањој Луци, Пољопривредни факултет
• Место	Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина
• Позиција у институцији	Наставник на основном и мастер студију, Продекан за наставу 1996-1999
• Основне активности	Истраживање у области биополимера и хемија животне средине и реализација наставе на основном и мастер студију

• Период (од - до)	1980-1994. год
• Име институције	Инцел Бања Лука- Фабрика Полиестер филамента
• Место	Бања Лука
• Позиција у институцији	Шеф производње
• Основне активности	Контрола и праћење процеса производње

ОБРАЗОВАЊЕ

• Диплома	Доктор техничких наука, Област Хемије и Хемијске технологије
• Наслов докторске дисертације	<i>Синтеза и електрохемијско модификовање калемљених кополимера целулозе и лигнина са 4-винилпиридином</i>
• Ментор дисертације	Проф. Др. Слободан Јовановић и Проф. Др. Ибрахим Табаковић
• Програм	Хемија и Хемијска технологија
• Име институције	<i>Универзитет у Београду, Технолошко-Металушки факултет</i>
• Место	<i>Београд, Република Србија</i>
• Период (од - до)	1989 до 1994

• Диплома	Магистар техничких наука, област Хемијско инжењерство
• Наслов магистарске/мастер тезе	Моделирање процесног поли(етилен-терефталатног) шаржног реактора
• Ментор магистарског рада	Проф. Др. Дарко Сканси, Свеучилиште у Загребу, Технолошки факултет, Хрватска
• Програм	Хемијско инжењерство
• Име институције	<i>Универзитет у Бањој Луци, Технолошки факултет</i>
• Место	<i>Бања Лука,</i>
• Период (од - до)	1983-1989

• Диплома основних студија	Дипломирани инжењер Хемијске технологије
• Програм	Хемијска технологија
• Име институције	Универзитет у Бањој Луци, Технолошки факултет
• Место	Бања Лука
• Период (од - до)	1972-1979

ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Селективна библиографија

**УНИВЕРЗИТЕТ У
БАЊОЈ ЛУЦИ
Пољопривредни
Факултет**

Проф. др Васо Бојанић,
редовни професор

СЕЛЕКТИВНА БИБЛИОГРАФИЈА

НАУЧНИ И СТРУЧНИ РАДОВИ

1.	М.М.Павловић, В. Ћосовић, Н. Талијан, М.Г. Павловић, В. Бојанић, Структура и својства електропроводних композитних материјала на бази лигноцелулозе и бакарног праха, Размјена искуства у областима корозије, заштите материјала и животне средине, XIV- YUCORR Међународна конференција, Књига радова, 169-176, Тара, (2012)
2.	Павловић М.М., Ћосовић В., Павловић М.Г., Талијан Н., В. Бојанић . Electrical Conductivity of Lignocellulose Composites Loaded with Electrodeposited Copper Powders, Int. J. Electrochem. Sci., 6, 3812-3829 (2011)
3.	М.М.Павловић, В. Ћосовић, В. Бојанић, Н. Талијан, М.Г. Павловић, Електропроводни композитни материјали на бази лигноцелулозе и бакарног праха, 2 Међународни конгрес инжењерство, екологија и материјали у процесној индустрији, Књига радова, 1270-1276, Јахорина, (2011)
4.	М.Г. Павловић, Н. Талијан, М.М. Павловић, В. Ћосовић, В. Бојанић, М. Томић, Структурне карактеристике композитних материјала лигноцелулозе и бакра, Размјена искуства у областима корозије, заштите материјала и животне средине, XIII- YUCORR, Међународна конференција, Књига радова, 265-272, Тара, (2011)
5.	Шпирић, В. Бојанић, М.Г. Павловић, Д. Мацура, Систем за когенерацију сунчеве енергије Јавта, Технолошке иновације генератор привредног развоја, 2. Међународни научно-стручни скуп, Зборник радова, 323-336, Бања Лука, (2010)
6.	В. Бојанић, Оптимизација синтезе акрилата целулозе и калемљење 4- винилпиридина и 1- винилимидазола. Хем. инд. 64 (6), 529-535 (2010)

7.	V. Bojanić, M. Pavlović, Sinteza kalemљених кополимера целулозе са 4-винилпиридином и 1-винилимидазолом, Сарадња истраживача различитих струка на подручју корозије, заштите материјала и животне средине, XII- YUCORR International conference, Knjiga radova, PS-21, Тара, (2010)
8.	V. Bojanić, M. Pavlović, Електрохемијске трансформације калемљених кополимера целулозе са 4-винилпиридином и 1-винилимидазолом, Сарадња истраживача различитих струка на подручју корозије, заштите материјала и животне средине, XII- YUCORR International conference, Knjiga radova, PS-22, Тара, (2010)
9.	V. Ђукић, V. Bojanić, Проблематика отпадног талога из Електронске индустрије, Сарадња истраживача различитих струка на подручју корозије, заштите материјала и животне средине, XI YUCORR International conference, Knjiga radova, 354-359, Тара (2009)
10.	V. Ђукић, V. Bojanić, Збрињавање муља са уређаја за пречишћавање отпадне воде, Сарадња истраживача различитих струка на подручју корозије заштите материјала и животне средине, X-YUCORR International conference, Knjiga radova, 218-223, Тара (2008)
11.	V. Bojanić, Дијана Новковић, Хемијске карактеристике љековитих вода Републике Српске, Сарадња истраживача различитих струка на подручју корозије, заштите материјала и животне средине, X-YUCORR International conference, Knjiga radova, 157-161, Тара, (2008)
12.	V. Bojanić, Дијана Новковић, Легислатива у области вода у Републици Српској, Сарадња истраживача различитих струка на подручју корозије, заштите материјала и животне средине, IX- YUCORR International conference, Knjiga radova, 359-365, Тара, (2007)
13.	Дијана Новковић, V. Bojanić, П. Милетић, Ж. Топић, С. Кузмановић, Воде Републике Српске и подизање свијести о животној средини, Агрознање, 6 (2) 5-13 (2005)
14.	Н. Савић, Д. Микавица, Р. Грујић, V. Bojanić, Г. Вучић, С. Мандић, Р. Ђурица, Хемијски састав меса дужичасте пастрмке (<i>Oncorhynchus mykiss</i> Wal.) из рибњака Горњи Рибник, Технологија меса, 45, 1-2, 45-49, Београд (2004)
15.	П. Милетић, V. Bojanić, С. Јовановић, Р. Ољача, Ж. Топић, М. Драгић, Синтеза кополимера 4-винил пиридина са стиреном, акрилонитрилом, метил-метакрилатом и њихова примјена за сорпцију злата из разблажених водених раствора, Зборник Природно-математичких наука, 6-7, 14 (2004)
16.	П. Милетић, С. Јовановић, V. Bojanić, Ж. Топић, Поновна употреба полимерних материјала, Зборник природно-математичких наука, 4 и 5, 103-117, Бања Лука (2003)
17.	Н. Савић, Д. Микавица, V. Bojanić, Б. Недовић, М. Радевић, Abiotic specifics of the fishpond water in Gornji Ribnik, II Regional Symposium Chemistry and the Environment, 217-218, Kruševac, Serbia and Montenegro, June 18-22 (2003)
18.	П. Милетић, V. Bojanić, С. Јовановић, М. Г. Павловић, Ж. Топић, М. Драгић, Synthesis of the 4-vinylpyridine copolymers with methylmethacrylate and acrylonitrile, and their application for adsorption of gold from the water solutions, II Regional Symposium Chemistry and the Environment, 301-302, Kruševac, Serbia and Montenegro, June 18-22 (2003)
19.	М. Радевић, М. Марковић, Д. Микавица, V. Bojanić, Н. Савић, Abiotic and biotic characteristics of fishpond Bardaca, 4 th International Conference on Reservoir Limnology and Water Quality, 4 th RL- 2002, Extended Abstracts, 282-285, Ćeske Budjovice (2002)
20.	П. Милетић, V. Bojanić, Ж. Топић, М. Драгић, Синтеза кополимера 4-винилпиридина са стиреном и његова примјена за сорпцију злата из разблажених раствора, Конгрес инжењера и гумара, YU polimeri 2002, Zbornik radova, SA-7, Ćaĉak (2002)
21.	V. Bojanić, С. Јовановић, Лепосава Јовановић, Примјена калемљених кополимера целулозе и лигнина за селективну сорпцију злата и паладијума, Хем. инд., 55 (4), 163-166, Београд (2001)
22.	Н. Савић, V. Bojanić, Хидролошке карактеристике водених екосистема на подручју Шипова, Агрознање, 1, 107-116, Београд (2001)
23.	V. Bojanić, М. Радевић, Р. Грујић, Д. Микавица, Н. Савић, Хемијска и биолошка валоризација воденог екосистема рибњака Бардача, ИВ Југословенски симпозијум- Хемија и заштита животне средине, Зборник радова, 292-294, Зрењанин (2001)
24.	Ж. Топић, V. Bojanić, П. Милетић, З. Кукрић, Издвајање раствореног злата из "стрипера" таложном методом, ИВ Југословенски симпозијум- Хемија и заштита животне средине, Зборник радова, 391-393, Зрењанин (2001)
25.	V. Bojanić, С. Јовановић, Л. Јовановић, Примјена калемљених кополимера лигнина на селективну сорпцију злата и паладијума, ИВ Југословенски симпозијум- Хемија и заштита животне средине, Зборник радова, 389-390, Зрењанин (2001)
26.	М. Марсенић, Д. Стевиловић, Б. Недовић, V. Bojanić, В. Лазић, Квалитет ваздуха у екосистему Бањалука, Конгрес ратне медицине са међународним учешћем, Еколошки аспекти рата 1, Зборник радова, 159-174, Бањалука (2001)
27.	Миомир Г. Павловић, Лјубица Ј. Павловић, Небојша Д. Николић, Васо Бојанић, Корозија и стабилизација електрохемијски добијеног баракног праха, XVII Југословенски симпозијум о Корозији и заштити материјала са међународним учешћем, књига радова, 86-90, Београд (2000)
28.	V. Bojanić, С. Јовановић, Синтеза и електрохемија калемљеног кополимера танина са 4-винилпиридином, Хем. инд. 54 (1), 33-36, Београд (2000)
29.	П. Милетић, V. Bojanić, Ж. Топић, Еколошке последице рата полимерног отпада, Екологија, посебно издање 6, 77-79, Београд (2000)
30.	М. Марсенић, Д. Стевиловић, Б. Недовић, V. Bojanić, В. Лазић, Квалитет ваздуха у урбаном екосистему Бања Луке, Екологија, посебно издање 6, 113-116, Београд (2000)
31.	V. Bojanić, Б. Недовић, Д. Микавица, Р. Грујић, Екологија регије Крупа на Врбасу – Бањалука, Дефендологија, 8-9, 105-

	111, Бањалука (2000)
32.	Д. Микавица, Р. Грујић, В. Бојанић, Н. Савић, М. Радевић, Техничко-технолошко рјешење рибогојилишта Ситница (Бањалука), Савремена пољопривреда, 48, 129-134, Нови Сад (1999)
33.	В. Бојанић, П. Дурман, П. Милетић, Ж. Топић, В. Бијелић, Ј. Лукић, Могућност кориштења угља, угљене прашине и бентонита у пољопривредној производњи, Научно-стручно савјетовање са међународним учешћем- Могући аспекти експлоатације, припреме и сагоријевања угљева Републике Српске, Зборник радова, 594-599, Бања Врућица- Теслић (1999)
34.	В.Бојанић, Р. Табаковић, И. Табаковић,П.Дворниц, М. Дабовић, М. Говедарица Нови калемљени кополимери на бази целулозе и лигнина поступак за њихово добијање и примјена за селективну сорпцију племенитих метала, Патентни спис 48558Б, Инт. Цл. Ц08Ф 251/02, Република Србија, (1998).
35.	В. Бојанић, Б. Недовић, Д. Микавица, Р. Грујић, Заштита човјекове животне средине-проблем новог доба, Дефендологија, 3, 145-148, Бањалука (1998)
36.	Ј. Шетрајчић, С. Стојковић, В. Бојанић, П. Милетић, Д. Раковић, Физички симптоми које узрокује рад са видеотерминалима, Дефендологија, 2, 107-110, Бањалука (1998)
37.	П. Милетић, В. Бојанић, Утицај вишеструке прераде секундарног полипропилена и мјешавине са полистиреном на механичка својства, Хем. инд., 52 (4), 153-155, Београд (1998)
38.	В. Бојанић, С. Јовановић, И. Табаковић, Синтеза нових материјала хемијским модификацијама целулозе, Хем. инд. 52 (5) 191-198, Београд (1998)
39.	В. Бојанић, И. Табаковић, С. Јовановић, Синтеза и електрохемија калемљеног кополимера лигнина са 4-винил пиридином, Хем. инд. 52 (7-8), 290-294 Београд (1998)
40.	В. Бојанић, Г. Джин, С. Јовановић, З. Рајилић, Оптимизација синтезе поли(етилен-терефталата) у шаржном реактору, Свет полимера, 1 (2) 51-54, Београд (1998)
41.	М. Марсенић, В. Бојанић, В. Ђуричић, З. Кукрић, П. Милетић, Добијање оксихлорида бакра из отпадног раствора Цупех-а, Хем. инд. 51 (5), 204-206, Београд (1997)
42.	Д. Микавица, В. Бојанић, Н. Савић, Б. Важић, Производња еколошки исправног рибљега меса, Екологија, посебно издање, 4, 126-128, Београд (1997)
43.	М. Марсенић, Д. Стевиловић, Б. Недовић, В. Бојанић, Д. Микавица, П. Милетић, В. Лазић, Квалитет ваздуха у урбаном екосистему Бањалуке, Екологија, посебно издање, 4, 74-76, Београд (1997)
44.	В. Бојанић, С. Јовановић, М. Теодоровић, Термогравиметријске анализе калемљених кополимера целулозе са 4-винил пиридином у јонском облику, Хем. инд. 51 (4), 158-161, Београд (1997)
45.	П. Милетић, В. Бојанић, М. Тешић, М. Марсенић, Утицај вишеструке прераде секундарног полистирена модификованог полибутадиеном на механичка својства и примјену, Гласник хемичара и технолога Републике Српске, 38, 31-33, Бањалука (1996)
46.	П. Милетић, В. Бојанић, М. Тешић, М. Марсенић, Утицај вишеструке прераде секундарног полиетилена на механичка својства и примјену, Хем. инд., 50 (40), 160-163, Београд (1996)
47.	В. Лазић, В. Бојанић, Утицај удјела чађи и лигнина на физичко-механичка својства вулканизата, Хем.инд., 50 (3), 99-102, Београд (1996)
48.	Д. Микавица, Н. Савић, В. Бојанић, П. Дурман, Б. Новаковић, Оптимизација производње рибе у рибогојилишту Крупа на Врбасу, Савремена пољопривреда, 50, 5-6, 41-46, Нови Сад (1996)
49.	В. Бојанић, С. Јовановић, Р. Табаковић, И. Табаковић, Synthesis and Electrochemistry of Grafted Copolymers of Cellulose with 4-vinylpyridine, 1-vinylimidazole, 1-vinyl-2-pyrrolodone and 9-vinylcarbazole, J. Appl Polym. Sci., 60, 1719-1725, (1996)
50.	М. Радевић, Д. Микавица, В. Бојанић, Н. Савић, Примарна биопродукција у екосистему рибњака Бардача-Србац, Екологија, 4, 35-38, Београд (1995)
51.	М. Радевић, В. Бојанић, М. Марковић, Н. Савић, Основни абиотски фактори екосистема рибњака Бардача-Србац, Гласник хемичара и технолога Републике Српске, 37, 57-60, Бањалука (1995)
52.	В. Бојанић, З. Рајилић, М. Ристић, М. Максимовић, Моделирање процесног поли (етилен-терефталатног) шаржног реактора, Гласник хемичара и технолога Републике Српске, 37, 37-40, Бања Лука (1995)

ПУБЛИКАЦИЈЕ (КНИГЕ, МОНОГРАФИЈЕ, БРОШУРЕ)

1.	Bojanic, Vaso & Pavlovic, G. Miomir, New Technology for the Synthesis of New Materials Based on Cellulose and Sorption of Noble Metals, Noble Metals, Yen-Hsun Su (Ed.), ISBN 978-953-307-898-4, InTech. (2012)
2.	Д. Вејновић, В. Бојанић, В. Лалић, Е. Хелдић, М. Весић, Д. Риђић, Млади, школа и превенција социјално неприхватљивих понашања, Дефендологија Центар за безбједносна, социолошка и криминолошка истраживања, Бањалука (2008)
3.	М. Марсенић, Ј. Ђуковић, В. Бојанић, Техничка заштита животне средине, ОД Хемикс- Бањалука, Бањалука (2004)
4.	П. Милетић, Р. Грујић, В. Бојанић, Желјка Марјановић-Балабан, Ж. Топић, Хемија-задачи и практикум, Универзитет у Бањој Луци, Шумарски факултет, Бањалука (2004)
5.	В. Бојанић, С. Јовановић, Калемљени кополимери целулозе и лигнина, Завичајно врело, Крупа на Врбасу-Бањалука, Република Српска, Бањалука (2003)
6.	В. Бојанић, С. Кеврешан, Д. Штајнер, Н. Чегар, Хемија (друго издање), Пољопривредни факултет, Бањалука (2003)

7.	С. Јовановић, П. Милетић, В. Бојанић, Ж. Топић, Рециклирање полимерног отпада, Пољопривредни факултет, Бањалука (2002)
8.	В. Бојанић, М. Ристић, М. Максимовић, Моделирање реактора за производњу полиестарских влакана, Удружење дефендолога Републике Српске, Бањалука (2001)
9.	Ј. Ђуковић, В. Бојанић, Аерозагађење, Институт заштите и екологије, Бањалука (2000)
10.	В. Бојанић, С. Кеврешан, Д. Штајнер, Н. Чегар, Хемија, Пољопривредни факултет, Бањалука (1999)

МЕЂУНАРОДНИ И ДОМАЋИ ПРОЈЕКТИ

1.	Синтеза нових савремених материјала хемијским и електрохемијским модификацијама лигноцелулозе(2009). Министарство науке и технологије Владе Републике Српске, Кординатор пројекта,
2.	Воде Републике Српске и подизање свијести о животној средини(2007). Министарство науке и технологије Владе Републике Српске, Кординатор пројекта,
3.	Дистрибуција тешких метала у земљишту ријечне долине Врбаса(2006) Министарство науке и технологије Републике Српске , Кординатор Пројекта.

ЧЛАНСТВО У НАУЧНИМ И СТРУЧНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ИЛИ УДРУЖЕЊИМА

1.	Српско-Хемијско друштво Београд, Друштво за заштиту и корозију материјала Београд, Удружење хемичара и технолога Републике Српске, Удружење Завичајно Врело Бања Лука-Крупа на Врбасу , Европски Дефендологија центар Републике Српске ,Шаховски савез Републике Српске,Удружење иноватора града Бања Лука
----	--

НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА

1.	ЈУ-Еурека и нове технологије и технике у служби човјека Београд-1996, Међународни сајам иновација и нових производа и технологија ИНОСТ-1996, 97, 98. Изложба проналазаштва у Београду, 1997, Сајам бизниса и нових технологија Лондон, 1997. Међународни фестивал иновација знања и стваралаштва ТЕСЛА ФЕСТ у Новом Саду, 1998. Такмичење за најбољу технолошку иновацију – ТНТИ 2010, Републике Српске у категорији иновативне идеје 3-мјесто и 2011 у категорији реализоване иновације 2-мјесто, у Србији, 2011, 3-мјесто у категорији иновативне идеје. Архијерејску грамату признања од Епископа Бањалучког ЈЕФРЕМА за показану ревност и љубав према својој Цркви, а посебно око изградње филијалног храма Светих Апостола Петра и Павла у Горњим Рекавицама, Бања Лука, 2004. Повељу од Завичајног Друштва ЗМИЈАЊЕ за изузетан допринос у раду Друштва и афирмацији вриједности Змијања, Бања Лука, 2005. Захвалницу од Шаховског Савеза Републике Српске на популаризацији шаховске игре и ширењу шаховске културе на просторима Републике Српске, Бања Лука, 2006
----	--

Проф. др Васо Бојанић, редовни професор

**ПРИЈЕДЛОГ ПРОГРАМА РАДА КАНДИДАТА ЗА РЕКТОРА
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ ЗА ПЕРИОД 2012–2016.**

БАЊА ЛУКА, 25.04.2012.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА

1. УВОД

2. ОРГАНИЗАЦИЈА УНИВЕРЗИТЕТА, ТИЈЕЛА И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

3. ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

4. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД НА УНИВЕРЗИТЕТУ

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ФИНАНСИРАЊЕ УНИВЕРЗИТЕТА

6. ПОДРШКА УНИВЕРЗИТЕТА ПРИВРЕДИ И РАЗВОЈУ ДРУШТВА

7. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА УНИВЕРЗИТЕТА

8. ЗАКЉУЧАК

1. УВОД

Универзитет у Бањој Луци основан је 7. новембра 1975. године. Приликом оснивања, у саставу Универзитета било је пет факултета: Електротехнички, Технолошки, Машински, Правни и Економски и три више школе. Медицински факултет основан је 1978. године, Пољопривредни и Шумарски – 1992. године, Филозофски – 1994. године, Архитектонско-грађевински – 1995. године, Природно-математички – 1996. године, Академија умјетности – 1999. године, Факултет физичког васпитања и спорта – 2001. године, затим Филолошки, Факултет политичких наука, Рударски – 2009. године и Институт за генетичке ресурсе – 2009. године.

Универзитет у Бањој Луци данас има 16 факултета са 52 студијска програма на којима ради око 650 професора, 400 асистената и 450 административних службеника. Тренутно на Универзитету студира око 17.000 студената. До сада је на Универзитету у Бањој Луци дипломирало више од 19.000 студената, 700 специјалиста, 650 магистара и 300 доктора наука.

Већина факултета Универзитета у Бањој Луци налази се у два кампуса, смјештена недалеко од обала ријеке Врбас, у непосредној близини центра града. У кампусима се налазе студентски домови са ресторанима, спортским теренима, студентским клубовима и Универзитетским рачунарским центром.

Универзитет у Бањој Луци је по свом научном, умјетничком и стручном истраживању водећа научно-истраживачка институција у Републици Српској, препознатљива по својим везама и научној сарадњи са универзитетима у Европи и свијету. Вријеме које долази ће узроковати важне структурне промјене у развоју Универзитета, у погледу рационализације и оптималне организације, посебно правне, и улазак у високообразовно и научно-истраживачко подручје Европске уније. Наши стратешки циљеви су: образовна активност, преиспитивање провођења Болоњске реформе студијског програма, студентска и наставничка мобилност и ширење високошколског простора у БиХ – Републици Српској, и укључивање у домаће и међународне програме и пројекте. Потребно је да уредимо и генерализујемо стварност, разумијемо узрочне односе међу феноменима, антиципирамо и предвидимо визионарски будући развој Универзитета, одвојимо важно од неважног и нађемо пут за постизање наших стратешких циљева. Установа Универзитета једна је од најстаријих и најтрајнијих тековина европске цивилизације и културе, од када су постављени њени темељи до данашњих дана, и утврђена њена образовна – предавања и научна – истраживања, оријентација, независност и аутономија.

У новим условима у 21. вијеку, који карактерише стратешко профилисање и убрзани развој Универзитетског свјетског и Европског високообразовног простора (ЕНЕА) и Европског истраживачког простора (ЕРА), Универзитет у Бањој Луци у будућности треба задржати и посебно нагласити своју темељну образовну улогу и научно-истраживачки рад кроз формирање научних института и сарадњу са привредом. То првенствено подразумијева већи значај и активност на додипломске, дипломске и докторске студије који су утемељени на добијању знања кроз практични рад и научно истраживање. Да бисмо

остварили те циљеве, потребна је стална активност и учествовање у научним, умјетничким и стручним програмима и пројектима, домаћим и страним, сарадња са привредом ради економског развоја Републике Српске.

Универзитет у Бањој Луци као интегрисана цјелина треба, полазећи од суштинске академске аутономије са високом научном и етичком одговорношћу, да оствари образовну и научну ефикасност која ће се темељити на модерном тимском начину руковођења и правног модерног функционисања у свим његовим организационим јединицама. Потребно је дефинисати и увести у сам начин рада кроз законску регулативу ефикасније и практичније обрасце, поступке и методе у процесу доношења кључних одлука с циљем постизања већег квалитета и ефикасније координације свих његових организационих јединица и запослених.

Универзитет у Бањој Луци треба своје управљање спроводити на модерним законским оквирима европских универзитета и темељити на најбољим праксама у погледу примјене ИТ технологија, финансијског пословања, управљања некретнинама, капиталних улагања у централни кампус и просторни развој.

Неопходно је системски, научно и стручно побољшавати и усавршавати квалитет наставе модерним плановима и програмима како би све организационе јединице Универзитета биле препознате по својој наставној ефикасности и биле одговорне за резултате свога рада. Ефикасност у настави потребно је заснивати на квалитетним научним истраживањима а инструменти попут: акредитације, управљања квалитетом и ранг листе, средства су која треба да осигурају Универзитету у Бањој Луци наставну и истраживачку ефикасност. Успоставити различите облике цјеложивотног образовања који ће представљати све важнији дио универзитетских активности. У оквиру болоњског процеса потребно је реално сагледати и анализирати однос броја уписаних на студије и оних који их успјешно завршавају с циљем ефикасности. Законски регулисати и разрадити као стратешки циљ укључивање студената у свеукупни рад Универзитета, не формално него суштински са етичком одговорношћу наставника и студената за постигнуте резултате рада.

Научна истраживања на Универзитету у Бањој Луци треба да буду фундаментална, развојна и примијењена, тј. треба дати нова знања у великом броју научних дисциплина промовишући интердисциплинарност као основу нових технологија, иновација и патентну заштиту. Дипломски и докторски ниво образовања треба постати стратешки циљ и основ научне институције као истраживачког Универзитета. На научно-истраживачку базу потребно је уградити и развој трансфера технологије како би Универзитет имао функцију коју имају савремени европски универзитети али како би и задржао и оснажио своју основну мисију – образовање. Дефинисањем стратегије развоја Универзитета и избором тактике за њено спровођење, можемо постићи своју међународну препознатљивост и бољу позицију на свјетским и европским ранг листама универзитета, што ће бити основа за мјерење резултата нашег рада.

Универзитет у Бањој Луци, као институција усмјерена на образовање и истраживање, треба даље оснажити своју кључну позицију у повезивању са привредом. Успоставићемо партнерски однос са значајним привредним институцијама и локалним општинским заједницама, посебно са Градом Бања Лука. Поједина изабрана истраживања треба прилагодити националним потребама и развојним могућностима Републике Српске. Универзитет у Бањој Луци заједно са својим организационим јединицама, а у договору с другим

релевантним институцијама у окружењу, треба дефинисати и одредити истраживачке и стручне приоритете ради свог свеукупног развоја. У Републици Српској Универзитет треба обезбиједити и задржати водећу позицију у стварању новог знања младих кадрова. Своју организацију и наше истраживање ћемо тако конципирати да осигурамо водећу улогу у економском, културном и регионалном развоју Републике Српске и Града Бање Луке. Као ректор Универзитета у Бањој Луци, послје мог избора покренућу иницијативу доношења "Стратешког плана развоја Универзитета у Бањој Луци за период 2012–2016. На темељу стратешке анализе засноване на егзатним показатељима, документ ће дефинисати план развоја Универзитета у Бањој Луци до 2016. Изабраћемо најбољу стратегију и тактику која ће, на бази научних постулата и предвиђања, дати мјерљивост остварења вриједности визије и мисије, стратешких и оперативних циљева, мјера и активности, конкретних програма и пројеката да Универзитет у Бањој Луци буде квалитетно интегрисан у европски простор високог образовања. Универзитет треба да критички сагледа околности у којима послује укључујући ту дјелатност, трендове, законску регулативу, конкуренцију, радну средину, запослене. Универзитет би требало да оцијени своје предности, слабости, могућности и пријетње као и сарадњу са другим универзитетима. Ми би требало да одлучимо како желимо да изгледа наш развој у наредне 4 године и да изаберемо 3–5 битних стратешких циљева. Требало би да проучимо шта је потребно у свим аспектима пословања и развоја да би се постигли ти циљеви и да осмислимо детаљне средњерочне планове, укључујући мјере које треба предузети, датуме до када одређене радње треба да буду завршене и истраживаче, одговорне за обављање конкретних задатака. Креативност, стручност, поштење, моралност, радиност, марљивост, савјесност, етичност су најважније особине да би се на Универзитету покренуле суштинске и ефикасне промјене. На овај начин Универзитет у Бањој Луци и Ректорски колегијум пред: оснивача, академску и општу нашу и међународну јавност, ставља конкретне програме које ће реализовати у свом мандатном четворогодишњем периоду.

2. ОРГАНИЗАЦИЈА УНИВЕРЗИТЕТА И ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

Од јануара, 2008. године Универзитет у Бањој Луци је интегрисан, са факултетима као организационим јединицама. Стратегија у смислу формалног документа о стратешким правцима развоја Универзитета у Бањој Луци није до сада доношена иако је у више наврата о стратешким правцима Универзитета расправљано. Управни одбор, Сенат и ректор управљају радом Универзитета. Ректор заступа и представља Универзитет. На Универзитету су проректор за научно-истраживачки рад, проректор за наставу и студентска питања, проректор за међународну сарадњу и проректор за кадровска и остала питања. Орган управљања Универзитетом је Управни одбор. Састоји се од 11 чланова и то: пет представника академског особља, једног представника административног особља, једног представника студената и четири представника која именује Влада Републике Српске. Највише академско тијело Универзитета је Сенат, које расправља о свим академским питањима и има 28 чланова, и то: представнике академског особља са сваке организационе јединице (18), пет представника студената, ректор и четири проректора. Центар за друштвене дјелатности Универзитета у Бањој Луци - ЦЕДУБАЛ основан је 7. априла, 1977. године, тада као Центар за друштвене дјелатности студената

Универзитета у Бањој Луци, с циљем да иницира, координира и програмски усмјерава стваралаштво студената у ваннаставним активностима, и да тако јача стандард студената. Програми и пројекти у области културе и умјетности, спорта, техничке културе, као и учвршћење међународног пријатељства и подизање стандарда студената, главни су циљеви центра.

Сенат је задржао улогу највишег универзитетског тијела на којем се доносе кључне одлуке са академског нивоа рада, а Управни одбор са нивоа управљања. Вијећа научних области, друштвене и хуманистичке науке, техничке науке, природне и медицинске науке и биотехничке науке утемељиле су свој рад и добро функционишу.

Донесено је низ кључних аката, посебно Статут Универзитета и Закон о високом образовању, правила студирања на 1. и 2. циклусу студија, правила студирања на 3. циклусу студија, као и други правилници неопходни за ефикасан рад Универзитета. Министарство просвјете и културе је, у посљедњих пет година, вршило више измјена Закона о високом образовању. Поједини факултети су кренули са примјеном одређених начела Болоњске декларације, иако актуелно законодавство није давало оквир за такву праксу. За промјене којима се приступило, нису формиране или су формиране касно одговарајуће институције које је требало да регулишу, контролишу и прате тај процес (комисије за лиценцирање, комисије за акредитацију, комисије за нострификацију).

Да би се интегрисаним Универзитетом могло ефикасно и оптимално руководити потребан је међуниво координације, планирања и управљања процесима.

У пословању Универзитета и његовом будућем оперативном вођењу кључно мјесто ће имати Ректорски колегијум у ширем саставу. При томе, посебно имам у виду улогу декана факултета у том тијелу, који треба уско да сарађују са ректором и проректорима. Ако будем изабран за ректора, одмах ћу предузети одговарајуће кораке према успостављању таквог начина рада. У раду Сената и вијећа научних области нагласак ће бити на академским питањима, те након припреме на Колегијуму, на тачкама везаним за доношење стратешких одлука развоја Универзитета. У расподјели задатака и овлашћења у складу са статутом zaloжићу се да се што више специфичних тема усмјери на вијећа научних области, док би се Сенат, уз стратешко планирање фокусирао на теме од интереса за интегрисани Универзитет.

Управни одбор Универзитета у оквиру Статута треба у потпуности да оствари своју управљачку и контролну улогу. Универзитет је направио прве кораке према промјенама које би требало да повећају његову аутономност у односу на Владина тијела и да елиминишу неефикасност наслијеђену од ранијег система самоуправног социјализма. Пред нама је мандатно ректорско раздобље у којем треба реализовати правце развоја који су кроз законске и статутарне одредбе и кроз друге пратеће акте и одлуке већ усаглашени и договорени протеклих година његове законске интеграције. Истовремено ће се споменути процеси наставити и интензивирати како би се достигли циљеви који су од заједничког интереса и Републици Српској, Граду Бањој Луци и нашем Универзитету.

Тражење оптималног услова универзитетске организације, одговарајућих рјешења за овлашћења, посебно ректора, и састав управљачких тијела те доношење других правних аката захтијева сталну контролу, побољшања и прилагођавања новим условима рада интегрисаног Универзитета.

3. ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Од школске 2006/2007. на Универзитету у Бањој Луци почела је примјена Болоњског процеса у настави на свим студијским програмима, иако су са болоњском реформом поједини факултети кренули и раније. Усвојен је тростепени систем студија: додипломски, дипломски и докторски студиј. Уведен је *ECTS* систем вредновања предмета и укупног оптерећења студента. Уведен је принцип годишњег оптерећења студента до 60 *ECTS* бодова. Да би се олакшао студиј и повећала пролазност студената, у наставним плановима доминирају једносеместрални предмети, а испитивање студената се обавља по дијеловима, у облику колоквијума, тестова, семестралних и домаћих радова и израде пројектних задатака. Прати се и вреднује и активност студента у току наставе и тако подстиче интерактивност наставног процеса. Сви студијски програми на Универзитету у Бањој Луци лиценцирали су први и други циклус студија, а ове године Електротехнички факултет лиценцирао је и трећи циклус студија на студијском програму информационо-комуникационе технологије. У току ове и наредне школске године, у зависности од тога траје ли први циклус три или четири године, имаћемо студенте са дипломом првог циклуса на свим студијским програмима Универзитета. Након тога ће на свим организационим јединицама започети организација и другог циклуса студија. Наставни планови и садржаји наставних предмета се повремено побољшавају да би се што објективније утврдила њихова *ECTS* вриједност и да би што боље доприносили исходима учења. У плану су даљња побољшања попут усаглашавања садржаја неких наставних предмета на различитим студијским програмима са циљем стварања претпоставки за унутрашњу мобилност студената и рационалније извођење наставних активности на Универзитету.

Болоњски процес студирања који је уведен у принципу се показао успјешним у срединама у којима су била испуњена два услова:

1. Оптимални студијски капацитети, укључујући и наставни кадар спреман за промјене.
- 2.

Проблеми са увођењем Болоњског процеса појавили су се у срединама у којима ти услови нису били остварени. У периоду 2006/07. до данас они се нису могли суштински побољшати, јер увођење болоњског система није било пропраћено одговарајућим додатним материјалним улагањима којима би се елиминисале слабе тачке високообразовног система из ранијег периода.

Промјене и модернизација система у областима образовања је сложен и дуготрајан процес, који захтијева ангажовање стручних, образованих и способних наставника и научних радника из више области, као и студената. С обзиром да је процес промјена отежан, неопходно је осмислити систем којим се реформски процеси у образовању убрзавају уз свеобухватан и добро припремљен програм модернизације свих сегмената образовног система у Републици Српској. Досадашњи показатељи реформе образовног система, свих нивоа, нису дали очекиване резултате у погледу квалитета резултата образовања, нивоа обучености наставника, степена опремљености факултета и научно-истраживачких центара. По свим наведеним ставкама, систем образовања у Републици Српској, није конкурентан истим образовним системима у економски развијеним земљама. У наредном периоду пред нама

се у први план постављају задаци унапређења квалитета образовања повећањем ефективности и ефикасности образовног система. То прије свега подразумева стварање услова за примјену нових образовних метода и нових технологија, које ће примјењивати оспособљен, стручан и компетентан образован наставни кадар спреман на суштинске промјене.

Иако је протеклих година уочено побољшање мјерила успјешности на нижим студијским годинама, посебно унутар додипломских програма, увођење Болоњског система указао је и на низ унутаруниверзитетских слабости, посебно на:

1. Нерационалности у увођењу и провођењу студијских програма као последице њиховог некоординисаног, понекад хаотичног, планирања и покретања. То резултира превеликим бројем програма, испитних провјера, оптерећењем студената предметима и садржајима, изостанком њиховог повезивања, удвајањима и паралелизмима на универзитетском нивоу. То онемогућује студентима континуиран рад, што је суштина Болоњског процеса и реформе образовног система. Присутно је често непотребно, кроз норма сате везано за личне дохотке, преоптерећење наставног кадра посебно млађих, асистената и виших асистената.

2. Онемогућена је и хоризонтална и вертикална мобилност студената унутар Универзитета. На тај начин студентима је немогуће остварити статутарне одредбе које омогућују слободан избор садржаја из других студијских програма. Након довршетка анализе протекле фазе имплементације Болоњског студијског система, пред Универзитетом је увођење нужних промјена које у другој фази треба да осигурају повећање квалитета провођења студија, као и побољшање релевантних показатеља успјешности.

Потребно је у циљу ефикасности и побољшања урадити сљедеће:

1. Провести ревизију свих студијских програма унутар прва два болоњска циклуса, стављајући у први план исходе учења, реалну и добро одвагану расподјелу ЕЦТС бодова, оптималан однос између студирања и учења и добијање практичних знања и компетенција.

2. Крећући од поставке о студијима утемељеним на научним истраживањима, довести до практичне реализације те поставке гдје год је то могуће, водећи рачуна о специфичностима појединих истраживачких научних и умјетничких средина.

3. Плански и систематски додатним улагањима побољшавати услове провођења студијских програма, нарочито омогућавајући што већем броју студената интензиван самостални рад у универзитетским просторима и лабораторијама.

4. Стимулисати студенте на интензиван ангажман у извршавању студијских обавеза и укључити их у све сегменте реформе и одлучивања на Универзитету.

5. Повећати ниво и интензитет менторског и савјетодавног праћења студената и елиминисати слабу пролазност на појединим предметима. Повећати контролу извођења испита и укупне пролазности у циљу елиминисања слабости у властитим редовима и реалног и стварног вредновања знања пролазности и успјешности на испитима.

6. Осигурати одговарајуће услове за што квалитетније провођење специфичних дијелова студијских програма као што су практични рад, теренска настава, групни рад студената и друге активности ради побољшања ефикасности студирања.

7. Осигурати директну комуникацију студената и наставника у свим фазама провођења програма, водећи нарочито рачуна о индивидуалним студентским интересима и креативностима.

8. Ускладити и, гдје год буде могуће, објединити постојеће сличне и међусобно повезиве студијске програме и свести их на оптималан број. Посебно провести обједињавање полазних дијелова сродних додипломских, дипломских и докторских студијских програма унутар појединих области. Студенти на првој години најнижег студијског нивоа не би плаћали студирање, док би се плаћање студија на вишим годинама темељило на критеријумима пролазности и успјешности на додипломским и дипломским програмима. Залагаћемо се за развој система стипендирања и повољног кредитирања на националном нивоу, како би се што већем броју ученика који испуњавају критеријуме осигурале материјалне и друге повољности за успјешано студирање.

Примарни циљ биће осигурање помоћи студентима у почетним фазама студија, омогућавање веће покретљивости студената и тражење оптималних рјешења за појединог студента како би се што више елиминисали застоји који воде до одустајања од студија. Системски ће се ангажовати привредници и друге релевантне институције и удружења како би се успоставио што потпунији и дјелотворнији систем за помоћ студентима код избора будућих каријера.

Посебно ћемо помагати студентима инвалидима, како код избора студија тако и током студија. Системски ће се унапређивати потребни просторни, смјештајни и наставни услови као важни за учествовање инвалида у студијима. Поспјешит ћемо јачање међународне сарадње око питања осигурања једнаких услова за све студенте, и посебно око студената из социјално угрожених група да бисмо и њима омогућили равноправне услове за студирање.

Развијаћемо спортске капацитете и подржавати спортске активности студената и посебно изградити студентске домове за смјештај свих студената Универзитета у Бањој Луци.

4. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД НА УНИВЕРЗИТЕТУ

У протеклом периоду научно-истраживачки рад наставио се планирати и изводити на нивоу организационих јединица – факултета, и само једног института: Истраживања су највећим дијелом финансирана од стране Владе Републике Српске, њених министарстава, такође на нивоу БиХ и захваљујући међународним пројектима.

У оквиру Универзитета потребно је донијети *Научно-истраживачку стратегију Универзитета у Бањој Луци*, уз увођење показатеља успјешности истраживачких активности, и утврдити истраживачки профил Универзитета. Један од првих корака у том правцу био би прикупљање података о свеукупној истраживачкој продукцији по организационим јединицама и по категоријама научних радова, што је тек у почетној фази.

Универзитет ће интензивирати реализацију циљева Стратегије кроз:

1. Спровођења унутрашње контроле, финансирања и праћења научно-истраживачких пројеката, водећи се принципима успјешности истраживачког тима и узимајући у обзир развојне истраживачке планове Универзитета и његових чланица – факултета и института.

2. Подржавање истраживача и истраживачких тимова који ће конкурисати на домаће и међународне истраживачке фондове, уз осигурање средстава из Универзитетског прорачуна, кроз формирање Фонда за развој.

3. Развијање универзитетског система истраживачких потенцијала као и улагања у опрему, посебно планирањем и доношењем одлука о ангажовању младих научника најбољих у генерацији, на универзитетском нивоу као основног темеља будућег кадровског развоја и обнове Универзитета.

4. Подржаваћемо добро утемељена и образложена укрупњавања пројеката у веће програме, посебно, у интердисциплинарне програме и пројекте са новим правцима истраживања којима ће се јачати међународни статус Универзитета.

5. Подржаће се сарадња универзитетских истраживачких тимова са одговарајућим партнерима на другим Универзитетима и научно-истраживачким институтима.

6. Разрадити и оснажити универзитетски систем логистичке подршке покретања и реализације међународних пројеката и програма, и одговарајућих заједничких апликација на међународне истраживачке фондове.

7. Појачати истраживачке активности на умјетничкој академији и њено повезивање са другим универзитетским истраживачким сегментима са циљем стварања нових умјетничко-научних садржаја.

8. Развијаће се систем сталног праћења и вредновања резултата истраживачког рада на Универзитету с одговарајућим садржајима на другим универзитетима, посебно из развијених европских земаља. Објективно сагледавање основне вриједности појединих научних области и доношење стратегије према повећању њихове вриједности. То ће бити од стратешког значаја за положај Универзитета у европским и свјетским системима вредновања као што је Шангајска листа најуспјешнијих универзитета у свијету. За већину наведених мјера, основа је стабилно финансирање наставне и истраживачке активности Универзитета из средстава буџета Владе Републике Српске. Вредновање пројеката и програма искључиво на темељу објективних мјерила квалитета научно-истраживачког рада, укључујући разне листе и релевантне свјетске базе научних података. Изостанак таквих механизма у систему планирања и подршке истраживачким активностима могао би не само озбиљно угрозити стратешке циљеве Универзитета на међународном плану, већ довести у питање и садашњи ниво квалитета образовног, научног и умјетничког рада.

Стратешко планирање и управљање истраживачким универзитетским системом потребно је да би се елиминисале постојеће слабости. Расцјепканост и уситњеност истраживачких капацитета те недовољно координисана улагања у истраживачку опрему. Из свега наведеног јасна је немогућност стварања научне вриједности потребне за успјешно такмичење на међународној научној сцени. Као узрок и посљедица таквог стања на Универзитету је непостојање ефикасног система који би осигурао објективно вредновање као предуслов повећања научне вриједности по међународним стандардима. Дугогодишња пракса показује да се ти недостаци не могу елиминисати унутар малих затворених истраживачких група. У периоду који је пред нама могу се очекивати покушаји очувања постојећег стања и отпори промјенама унутар Универзитета, мотивисани жељом за задржавањем стечених позиција које по објективним научним критеријумима квалитета неће бити одрживе у пракси.

Пролазност на студијима је незадовољавајућа, зато што за студенте нису осигурани: услови за интензиван и концентрисан практични и истраживачки рад, већа посвећеност наставника, оптимални и модерни наставни планови и програми.

Питање финансирања дипломских и докторских студија није системски ријешено, тако да се њихова одрживост најчешће темељи на студентским школаринама, што за наше економске услове није одрживо и што није ни пракса у научно-истраживачким и високо-образовно развијеним европским и другим земљама.

Да би се остварили циљеви Лисабонске стратегије из 2000. године, за дипломске и докторске студије планирају се сљедеће мјере:

1. Предложиће се да се у очекиване промјене на националном нивоу укључи и рјешење којим дипломски и докторски студији треба да постану интегрални дио истраживачког система, што укључује и успостављање и новог модела њиховог финансирања, што досад није ријешено.

2. Приступиће се промјенама универзитетског система докторских студија темељених на одредбама новог правилника. Посебно ће се иницирати повезивање постојећих паралелних и сродних студијских програма.

3. Развиће се систем финансијске подршке који ће, уз изворе из буџета Владе, укључити и средства других улагача из јавног и приватног сектора заинтересованих за стручњаке с квалификацијама доктора наука у одређеним областима и професијама.

Универзитет ће формирати фонд за стипендирање докторских студија на темама које су од посебног интереса за развој и кадровску обнову Универзитета, што је основа нашег развоја и успјешности у времену које долази.

4. Успоставиће се сарадња с јавним институтима и другим истраживачким центрима како би повећали истраживачке и менторске капацитете потребне за провођење докторских студијских програма.

5. Укључити наше докторске програме у европску мрежу заједничких студијских програма у оквирима постојећих и нових билатералних споразума са сарадничким страним универзитетима. Унутар тих програма нарочита ће се пажња посветити мобилности студената, посебно у склопу заједничких истраживачких пројеката.

Пуна реформа докторских студија у складу с европским стандардима зависи од промјена у националном истраживачком систему. Споро провођење реформе овог система могло би имати негативан утицај на докторске студије и довести до њиховог заостајања унутар европског истраживачког и високообразовног простора.

За успјех реформе докторских студија биће, уз повећање улагања из буџета Владе Републике Српске, потребна и улагања из других извора, посебно, директно из привреде.

Универзитетски предузетнички центар је организациона јединица Универзитета у Бањој Луци, посвећена јачању капацитета Универзитета, који ће допринијети економском и социјалном развоју заједнице у којој послује, кроз стимулацију предузетништва, иновација и развоја предузећа.

Имајући у виду да Универзитет у Бањој Луци треба имати водећу позицију у Републици Српској али бити и јасно препознатљив као савремени европски Универзитет, потребно је и даље снажити и развијати културу патентирања, повезивања истраживања с индустријом и привредом те отворати истраживачки рад Универзитета према окружењу те на тај начин доприносити економском развоју Републике Српске.

Потребно је осигурати одрживост развоја по завршетку пројеката који су у току. Да би био могућ трансфер технологије, потребно је имати добро финансирана

истраживања, стабилна и с добрим истраживачким резултатима. За то је потребно успоставити квалитетан национални систем подршке истраживањима те постићи што већи број пријава и пролазност у оквиру међународних шема финансирања пројеката Европске уније. Универзитет у Бањој Луци и мој ректорски колегијум ће дефинисати, као један од стратешких темељних циљева, јачање научно-истраживачког и умјетничко-истраживачког профила Универзитета, повећањем квантитета и квалитета научног и умјетничког истраживања. За квалитетан научно-истраживачки рад потребно је осигурати научно-истраживачку структуру наставника, повећати број магистраната, доктораната и постдоктораната, повећати број пројеката, а посебно број националних истраживачко-развојних и међународних научно-истраживачких пројеката.

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ФИНАНСИРАЊЕ УНИВЕРЗИТЕТА

Универзитет у Бањој Луци је развио пројект свог просторног развоја, како у Бањој Луци тако и у другим градовима у којима Универзитет дјелује. Стратешка основа тог пројекта, везано уз Град Бању Луку, историјска је повезаност Универзитета и Града, са суштинским привредним, културним и географским међусобним утицајима и сарадњи. Већина факултета Универзитета у Бањој Луци налази се у два кампуса смјештена недалеко од обала ријеке Врбас, у непосредној близини центра Града. У кампусима се налазе студентски домови са ресторанима, спортским теренима, студентским клубовима и Универзитетским рачунарским центром. Универзитет у Бањој Луци располаже неопходним учионицима просторијама веома разноврсног облика и величина, од амфитеатара, средњих и мањих учионица, читаоница и библиотека, до лабораторија и рачунарских сала. Укупна површина учионица износи око 16.000 m², а лабораторијског простора око 10.000 m². Већина учионица опремљена је видео пројекторима и рачунарима за приказивање дигиталних наставних садржаја. Универзитет располаже са преко 20 рачунарских сала са 24-часовним приступом интернету. Библиотеке располажу са око 185.000 књига, а претплаћене су на 75 научних часописа.

Универзитет и Град заједно су се развијали кроз успостављање и ширење универзитетског простора у средишту града, препознатим у *Плану просторног развоја* као Централни кампус и Кампус на Врбасу и друге дијелове Града. Уз наставак започетих радова на новим објектима или радова на проширењима досадашњих објеката, реализоваће се и остала, Просторним планом зацртана, улагања у архитектонске конкурсе и припрему земљишта за будуће градње.

Провешће се конкурс за урбанистичко и архитектонско рјешење Централног кампуса ради изградње потребних објеката за Универзитет и студентски смјештај за одвијање наставе, научно-истраживачког рада и спортских садржаја. Интензивираће се припремни рад на појединим већ зацртаним пројектима и конкурисаће се на одговарајуће европске фондове, као и према другим потенцијалним домаћим и страним инвеститорима, уз очекивање да би први радови на новим објектима могли започети 2014. године.

У Ректорском мандату планира се значајно проширење смјештајних капацитета за студенте како би Бања Лука постала истински Универзитетски центар и град.

Наставиће се градња студентских садржаја, уз очекивану сарадњу и партнерство с Градом Бања Лука и другим заинтересованим инвеститорима. Крајњи циљ је пуна ревитализација простора Централног кампуса, у чему ће нарочиту улогу имати културни, умјетнички и други универзитетски, посебно студентски пројекти. Доношењем Закона о високом образовању 2007. и његових измјена 2010. године, започеле су промјене у начину финансирања интегрисаног Универзитета. Правни акт, *Правилник о основама финансирања Универзитета* није још донесен. Садашњим начином финансирања Универзитета, одлуком Владе Републике Српске, фиксира се практично све тако да се, с обзиром да је већина прорачуна намијењена личним примањима фиксираним колективним уговорима, преостала слобода своди само на дистрибуцију ставки материјалних трошкова и инвестиционог одржавања Универзитета по факултетима. Развој Универзитета је финансиран на други начин и не може се сматрати системским и не може омогућити развој Универзитета. Из тог разлога потребно је урадити сљедеће:

1. Прецизно и јасно дефинисати правце економског развоја који треба да претходе одговорном постављању политике развоја високог образовања и укључивање студената у све структуре интегрисаног Универзитета.
2. Обезбиједити већи износ средстава за изградњу нових простора за факултете, набавку савремене опреме и изградњу свих потребних студентских смјештајних капацитета.
3. Утврдити критеријуме за рационално организовање универзитета и приступити организацији Универзитета са мањим бројем организационих јединица с циљем побољшања квалитета организације Универзитета и квалитета наставног процеса.
4. Планирати средства за јачање и повећање кадровске структуре и наставног кадра на Универзитету по угледу на европске и свјетске најбоље универзитете.
5. Планирати финансијска средства за развој научно-истраживачког рада како би се заједничким активностима Министарства просвјете и културе, Министарства науке и технологије и Универзитетом унаприједио научно-истраживачки рад на Универзитету.
6. Плате редовних професора Универзитета изједначити са платом министра у Министарству просвјете у Влади Републике Српске.
7. Плате осталих запослених изједначити са платама службеника у Министарству са истим степеном стручне спреме.
8. Обезбиједити мобилност професора и хоризонталну и вертикалну проходност студената, као једног од реформских принципа.
9. У најкраћем року донијети Закон о академским титулама, стицању стручних и научних звања. Листа звања треба да слиједи актуелне систематизације радних мјеста у привреди и јавној управи.
10. Установити објективну мјеру квалитета излазних кадрова са различитих факултета. Ту мјеру може да понуди само независно тијело састављено од признатих наставника, одабрано по ужим научним областима, које би имало задатак да у датом временском периоду изврши тестирање одабраног узорка студената по свим факултетима.

Стратешки интерес Универзитета је увођење финансирања из буџета Владе Републике Српске који ће омогућити стабилност и развој основних универзитетских активности, стимулисање ефикасности унутар Универзитета, као и посебну ставку са средствима намијењеним новим развојним пројектима, програмима и потребама Универзитета.

6. ПОДРШКА УНИВЕРЗИТЕТА ПРИВРЕДИ И РАЗВОЈУ ДРУШТВА

Најразвијеније и економски најстабилније земље имају најефикасније образовне системе, најразвијенији научно-истраживачки рад, па је тешко негирати да квалитетан образовни и научно-истраживачки рад не доприносе развоју државе и друштва у цјелини. Државе које су на вријеме приступиле реформи и модернизацији образовног система, улагањем новчаних средстава у људске ресурсе, образовање наставника, стварање добрих услова за рад наставника и студената и опремање факултета савременом опремом и наставним и научним средствима, доживјеле су економски и културни препород. У овом периоду развоја Републике Српске, образовање је најсигурнији пут који води ка сигурном развоју и успјешном економском напретку и укључивању у све напредне цивилизацијске токове. Реформом високог образовања се очекује да на овом путу заузме лидерску позицију, те да креира и води реформске процесе кроз цјелокупну институционалну структуру образовног система Републике Српске. Високо образовање, креативност, научно истраживање, развој друштва темељне су вриједности Универзитета у Бањој Луци. Студентима три циклуса студирање даје образовање и научна истраживања из области природних, техничких, медицинских, биотехничких, друштвених и хуманистичких наука и умјетности те на основу тога постаје основни фактор развоја Града Бања Лука и Републике Српске у свим областима живота и рада. Чланице Универзитета у Бањој Луци имају успјешну сарадњу са привредом. Наставници Универзитета аутори су многих ријешења која се изводе или примјењују у Републици Српској. Универзитет у Бањој Луци кроз стручну научну активност својих запослених на клиникама (медицинским, стоматолошким, ветеринарским) омогућава њихово успјешно дјеловање.

Наставници из биотехничких дисциплина интензивно раде на унапређивању пољопривредне производње и прераде хране те на одржавању природних ресурса. Универзитетски чланови на умјетничкој академији својим стваралаштвом доприносе обликовању наше културне и умјетничке препознатљивости те учествују својим радовима у привредним подручјима.

Наставници са друштвених и хуманистичких чланица активни су судионици наше политичке и друштвене стварности те писањем и јавним наступима профилишу наш демократски систем развоја. Наставници из области природних и техничких наука укључени су у рад и развој малих и средњих предузећа. Универзитет који окупља око 20.000 студената и запослених представља привредни интерес Бање Луке и при томе успоставља и развија његов културни, образовни и научни идентитет чинећи га универзитетским градом. Потребно је стално развијати научно-стручну активност на Универзитету, квалитетно је усклађујући с наставном и истраживачком активношћу, као и развијати сарадњу са привредом.

Кроз градњу кампуса и будућих факултетских зграда, Универзитет ће примијенити сва савремена знања и технологије како би постигло енергетску ефикасност и одрживост. За тај развој Универзитет жели ући у партнерство са привредним и јавним службама Града. У договору са привредом, дефинисати дугорочне програме, посебно из области пољопривредне производње, туризма, заштите животне средине, екологије, производње нових технологија и енергетске ефикасности. Ти ће програми бити од помоћи Републици Српској у

провођењу структурних промјена и успостављању нове квалификацијске образовне структуре и бржег развоја. Сарадња Универзитета са привредом, Градом Бања Лука и Владом Републике Српске од великог је значаја за све, али и обавеза Универзитета исказана и у Статуту и у Закону о високом образовању. У привреди Републике Српске раде стручњаци са дипломама нашег универзитета, али потребан је рад и наших професора у привреди и због финансијских ефеката и економског развоја Републике Српске. Република Српска и други субјекти повећали су улагања у истраживања и развој. Међутим, свеукупно, улагања у истраживање у односу на друге земље је и даље на ниском нивоу, посебно у приватном сектору гдје се изгубила сарадња из ранијег времена, што треба обновити. Односи Универзитета с Градом Бања Лука и другим општинама Републике Српске су добри што се огледа кроз изградњу кампуса, студентске стипендије, пројекте и друге активности. Сарадња Универзитета и надлежних министарства у Влади Републике Српске је коректна и наставићемо унапређивати и побољшавати тај однос. Најважнији фактор огледао би се у промјени негативног система вриједности у цијелом друштву, мобилизацији унутрашњих стваралачких потенцијала Универзитета, те враћању ентузијазма и вјере у изградњу друштва, истински уређеног по мјери свих грађана Републике Српске, посебно младих. Наведене планове може успорити или одгодити економска криза која имплицира slabим финансирањем научно-стручних активности, програма и пројеката за развој Универзитета.

7. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА УНИВЕРЗИТЕТА

Универзитет у Бањој Луци посвећује велику пажњу међународној сарадњи. Од 2008. године, надлежност за координацију међународне сарадње има Универзитет, а до тада се највећи број активности везаних за међународну сарадњу обављао на факултетима/академији. За провођење активности и координације међународне сарадње задужени су проректор за међународну сарадњу, Канцеларија за међународну сарадњу у Ректорату и мрежа координатора за међународну сарадњу на факултетима/Академији умјетности. Циљ ове мреже је да се на најбољи могући начин ангажују постојећи капацитети и активности у овој области (прикупљање и дистрибуција информација, размјена идеја и искустава, приједлози активности и учесника). Важећи закони из области високог образовања дају високошколским установама, универзитетима аутономију у успостављању сарадње са високошколским институцијама из других држава. Тиме се признаје међународни уговорни капацитет Универзитета у Бањој Луци, што је од суштинске важности за његов статус у држави и у иностранству. Процес трансформације високог образовања и укључивање у европски простор високог образовања, као и јединствени европски научни простор, намеће потребу сарадње са другим универзитетима у иностранству, у циљу обезбјеђења услова за мобилност наставника и студената, те узајамно признавање периода и степена образовања. Зато ће у будућем периоду посебна пажња бити посвећена уговорним односима са другим високошколским установама.

У протеклих петнаест година склопљено је више од 100 уговора са иностраним факултетима, универзитетима, институтима и другим установама из Европе. Поред уговора о сарадњи, чланство у међународним асоцијацијама представља једну од значајних референци о спремности на сарадњу са иностраним партнерима, али доприноси и угледу и препознавању Универзитета на међународном нивоу. Наш Универзитет је од 18. септембра 2008. године потписник Велике повеље Универзитета (Magna Charta Universitatum), заједно са преко 600 универзитета у свијету. Члан је Међународне универзитетске мреже академске и истраживачке сарадње, у оквиру Научног парка Универзитета La Sapienza из Рима (Италија). Члан је Генералне скупштине Интеруниверзитетског центра за научни рад и сарадњу са Источном и Југоисточном Европом (CIRCEOS), са сједиштем на Универзитету у Барију (Италија), која је своје засједање у мају, 2010. године одржала у Бањој Луци. У оквиру међународне сарадње Универзитет у Бањој Луци значајну пажњу посвећује размјени наставника и студената, као дијела активности уговора о сарадњи, кроз студијске посјете, љетне школе, радионице и праксу. У складу са тиме наш Универзитет је од школске 2008/09. године постао дио тзв. СЕЕПУС (Central European Exchange Programme for University Studies) мреже. У оквиру програма СЕЕПУС II, наши наставници, сарадници и студенти су боравили на страним универзитетима, а истовремено ми смо примили стране госте на наш Универзитет. Ове активности ће се наставити кроз реализацију програма СЕЕПУС III, током наредних година.

Одређен број наставника и студената Универзитета у Бањој Луци били су, или су тренутно, стипендисти различитих програма влада страних земаља. Посјете нашем универзитету група студената из иностранства су пракса која се његује. Поред међународних пројеката, радне посјете иностраних партнера, предавања, презентације и друге активности значајне су за област међународне сарадње и доприносе њеном развоју и ширењу.

У даљњој међународној сарадњи Универзитета системском ће се промоцијом студијских програма у другим земљама, посебно земљама Југоисточне Европе, анимирати студенти – странци за студирање на нашем универзитету.

Посебан вид сарадње у прихвату студената из иностранства оствариће се успостављеном сарадњом са Универзитетом у Београду, Новом Саду и Свеучилиштем у Загребу.

Разним мјерама, посебно кроз средства *Фонда за развој*, стимулисаће се што већи број истраживача и истраживачких тимова за пријаве пројеката за финансирање кроз осми оквирни програм и кроз друге доступне фондове Европске уније.

Настојаће се повећати регионална сарадња којом је могуће успостављање заједничких студијских група с оптималним бројем студената - истраживача код оних програма код којих је број домаћих студената недовољан за одрживост студија.

Испуњење планова брзог повећања показатеља мобилности студената и наставника директно зависи од уласка Босне и Херцеговине у Програм цијеложивотног образовања. Одлазак студената на иностране универзитете омогућио би се свим успјешним студентима без обзира на њихово имовно стање. Потребно је осигурати додатна средства из домаћих извора с обзиром да се средствима која се могу добити кроз разне програме најчешће не могу покривати животни трошкови у већини земаља Европске уније. Чланице Европске уније имају квалитетан научни и развојни потенцијал.

Више од хиљаду универзитета и високошколских установа производи знања која се преносе на велики број својих студената. Иако је Европа у неким областима водећа у свијету, она премало користи властите развојне предности.

Предсједници држава и влада земаља Европске уније на састанку у Лисабону 2000. донијели одлуку о стварању економије Европе као најдинамичније економије свијета. Такав амбициозан план захтијева убрзани економски раст Уније, а за остварење тога циља најважније је знање, способности и креативност њених грађана. На Универзитету недостаје прецизна документација о науци и технологији као и истраживачима, опреми, тимовима и младим истраживачима.

Усклађивање са европским стандардима из области образовања, науке и културе је још увијек у почетној фази. Стратегије и оквирни закони треба да се имплементирају. Министарство у припреми процеса акредитације није обезбиједило потребне услове за почетак акредитације високошколских установа, а посебно у погледу евидентирања и праћења квалитета извођења образовних процеса и области норматива рада наставника и сарадника. Формирана Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске до сада је урадила мало на пољу акредитације. У протеклих пет година формиране су двије агенције у области високог образовања, и то: државна Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета на нивоу БиХ и Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске. Новим измјенама и допунама Закона о високом образовању није ријешено питање рада, надлежности, компетенција и одговорност Агенције за поступак и провеђење акредитације високошколских установа у Републици Српској. Структуре агенција за образовање и осигурање квалитета на државном и ентитетском нивоу треба да буду оперативне. У области истраживања и иновација, припреме за будуће интеграције у ЕРА и Иновацијску унију су започеле али озбиљни напори морају бити учињени, као и потреба за пажљивим праћењем и координацијом. Квалитет образовања и научног истраживања, уз покретљивост и иновативност младих, сматра се једном од најзначајнијих и најважнијих предности Европе и њених универзитета а то је и стратешки циљ Универзитета у Бањој Луци и мог Ректорског програма.

8. ЗАКЉУЧАК

Модерна организација Универзитета по угледу на европске и свјетске најбоље универзитете и нова законска легислатива заснована на тимском руковођењу са јасно дефинисаним овлашћењима и одговорношћу и правна модерна интеграција факултета и свих организационих јединица. Реформа наставних планова и смањење студијских програма, јачање капацитета научно-истраживачког рада и укључивање студената у све сегменте одлучивања. Изградња новог савременог централног кампуса по угледу на престижне универзитете у свијету и промоција Универзитета у Бањој Луци као најважнијег средишта високог образовања и научног истраживања у Републици Српској, као и његова интеграција у Европски образовни и научни простор. Све ово је суштина стратешког плана мог ректорског програма. Знање које смо стекли кроз образовање нас професоре, асистенте и студенте обавезује на позитивне суштинске промјене на Универзитету у Бањој Луци и не постоји ни један разлог и изговор да то и не учинимо.

Проф. др Васо Бојанић,
редовни професор

БАЊА ЛУКА, 25.4.2012.